

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. 548. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-paludanm02-shoot-idm139964405648688.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind

Peter Homo, Adams Fader, er Repræsentant for Rationalismen, der i P.-M.'s Barndom endnu var den dominerende indenfor den danske Kirke, og som først henimod Midten af Aarhundredet kan siges at være helt overvundet. Rationalisme kaldes den Retning indenfor Teologien, der støtter sig til Fornuften (latin: ratio) som eneste Vej til Sandhedens Erkendelse og som af "Aabenbaringen" kun godkender, hvad Fornuften kan fatte; derfor forkaster Rationalisten f. Ex. Miraklerne i enhver Skikkelse, de er enten slet ikke skete eller ogsaa er de gaaede til paa ganske naturlig Maade og kun paa Grund af Misforstaaelse blevet betragtede som Mirakler [nogle Expl. paa rationalistiske Mirakelforklaringer gives i Anm. til Side 44 Linje 16]. Den rationalistiske Teologi gik da ud paa Omfortolkning og Bortfortolkning af Skriften (sml. Side 27 Linje 33 - Side 28 Linje 8). Skønt de rationalistiske Præster kun i ringe Grad var interesserede i et kraftigt og bevidst Trosliv, gjorde de dog bestemt Krav paa at anses for kristne. Paa alle humane og borgerlige Omraader var de gennemgaaende livligt interesserede, ofte ivrige Fremskridtsmænd, duelige Landmænd, med paa alt nyt - ganske som Pastor Homo (se f. Ex. Anm. til Side 33 Linje 40 og Side 40 Linje 4-8) er det. Rationalismen, der kom til os fra Tyskland, havde sin Blomstringstid herhjemme i Tidsrummet ca. 1780 -1825, den fik sine Banemænd i Mynster og Grundtvig, paa P.-M.'s Tid var Stiftsprovst H. G. Clausen (1840), H. N. Clausens Fader, dens betydeligste Repræsentant.